

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ
ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

А.БАЙТҰРСЫНОВ АТЫНДАҒЫ
ҚОСТАНАЙ Өңірлік университеті

ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫ ӘКІМДІГІ МӘДЕНИЕТ БАСҚАРМАСЫНЫҢ "ЫБЫРАЙ АЛТЫНСАРИННИҢ ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСТЫҚ
МЕМОРИАЛДЫҚ МҰРАЖАЙЫ" КОММУНАЛДЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ

КОММУНАЛЬНОЕ ГОСУДАРСТВЕННОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ "КОСТАНАЙСКИЙ ОБЛАСТНОЙ МЕМОРИАЛЬНЫЙ
МУЗЕЙ ИБРАЯ АЛТЫНСАРИНА" УПРАВЛЕНИЯ КУЛЬТУРЫ АКИМАТА КОСТАНАЙСКОЙ ОБЛАСТИ

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

«ИННОВАЦИЯ, БІЛІМ, ТӘЖІРИБЕ-БІЛІМ
БЕРУ ЖОЛЫНЫҢ ВЕКТОРЛАРЫ»
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯСЫ

МАТЕРИАЛДАРЫ

І КІТАП

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

МАТЕРИАЛЫ

МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ
«ИННОВАЦИИ, ЗНАНИЯ,
ОПЫТ – ВЕКТОРЫ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТРЕКОВ»

І КНИГА

Қостанай, 2023

УДК 37.02
ББК 74.00
И 63

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ/ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Куанышбаев Сеитбек Бекенович, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Басқарма Төрағасы-Ректоры, география ғылымдарының докторы, Қазақстан Педагогикалық Ғылымдар Академиясының мүшесі;

Жарлыгасов Женис Бахытбекович, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Зерттеулер, инновация және цифрландыру жөніндегі проректоры, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор;

Скударева Галина Николаевна, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент, Мәскеу облысындағы МОУ «Мемлекеттік гуманитарлық-технологиялық университеті» ректорының м.а.; Ресей Федерациясының жалпы білім беру ісінің құрметті қызметкері, Ресей;

Бережнова Елена Викторовна, педагогика ғылымдарының докторы, профессор Мәскеу халықаралық мемлекеттік қатынастар институты, Ресей;

Ибраева Айман Елемановна, «Қостанай облысы әкімдігінің білім басқармасы» ММ жетекшісі;

Онищенко Елена Анатольевна, «Педагогикалық шеберлік орталығы» жекеменшік мекемесінің Қостанай қаласындағы филиалының директоры;

Демисенова Шнар Сапаровна, педагогика ғылымдарының кандидаты, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика және психология кафедрасының меңгерушісі;

Утегенова Бибикуль Мазановна, педагогика ғылымдарының кандидаты, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика және психология кафедрасының профессоры;

Смаглий Татьяна Ивановна, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің, педагогика ғылымдарының кандидаты; педагогика және психология кафедрасының қауым.профессоры;

Жетписбаева Айсылу Айратовна, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Ы.Алтынсарин атындағы әдістемелік кабинетінің меңгерушісі.

«Инновация, білім, тәжірибе-білім беру жолының векторлары»: 2023 жылдың 17 ақпандағы Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары. I Кітап. – Қостанай: И 63 А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2023. – 1081 б. = «Инновации, знания, опыт – векторы образовательных треков»: Материалы международной научно-практической конференции, 17 февраля 2023 года. I Книга. – Костанай: Костанайский региональный университет имени А.Байтұрсынова, 2023. – 1081 с.

ISBN 978-601-356-244-5

Жинаққа «Инновация, білім, тәжірибе-білім беру жолының векторлары» атты Алтынсарин оқулары халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары енгізілген.

Талқыланатын мәселелердің алуан түрлілігі мен кеңдігі мақала авторларына заманауи білім беруді жаңғырту мен дамытудың, осы үдерісте қазақ ағартушыларының педагогикалық мұрасын пайдаланудың жолдарын, мұғалімдерді даярлаудың тиімді технологиялары мен форматтарын әзірлеу мен енгізу мәселелерін, ақпараттық қоғамдағы білім беру кеңістігінің ерекшеліктерін айқындауға, сондай-ақ педагогтердің инновациялық қызметінің тәжірибесін жинақтауға, педагогикалық үдеріс субъектілерін психологиялық-педагогикалық қолдауға мүмкіндік берді.

Бұл жинақтың материалдары ғалымдарға, жоғары оқу орындары мен колледж оқытушыларына, мектеп мұғалімдері мен мектепке дейінгі тәрбиешілерге, педагог-психологтарға, магистранттар мен студенттерге қызықты болуы мүмкін.

В сборнике содержатся материалы Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Инновации, знания, опыт – векторы образовательных треков». Многообразие и широта обсуждаемых проблем позволили авторам статей определить векторы модернизации и развития современного образования, использования в данном процессе педагогического наследия казахских просветителей, вопросов разработки и внедрения эффективных технологий и форматов подготовки учителей, специфики образовательного пространства в информационном обществе, а также обобщения опыта инновационной деятельности педагогов, психолого-педагогической поддержки субъектов педагогического процесса.

Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям вузов и колледжей, учителям школ и воспитателям дошкольных учреждений, педагогам-психологам, магистрантам и студентам.

ISBN 978-601-356-244-5

9 786013 562445

УДК 37.02
ББК 74.00

© А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2023
© Костанайский региональный университет имени А.Байтұрсынова, 2023

основные правила русской грамматики, образцы переводов с казахского на русский язык. Эти пособия отличались доходчивостью и легкостью, они были основаны на жизненном опыте и педагогической деятельности Ибрая Алтынсарина.

Таким образом, идеи гуманизма Ибрая Алтынсарина как путь стремления к знаниям жизненны для нашего времени, а обучение – это великий труд. Только постоянное стремление к знаниям, и в тоже время нравственное совершенствование быть и оставаться человеком являются важными ценностями цивилизационного развития нашей страны и глобального мира.

Список литературы:

1. Академия наук Казахской ССР. Собрание сочинений в трех томах. Том №1. Алма – Ата: Издательство «Наука» Казахской ССР, 1975 г. 360 с.
2. Касымжанова Г. Наследие великого учителя Ибрая Алтынсарина актуально и сегодня – заслуженный деятель культуры РК Г.Касымжанова // inform.kz. URL: https://www.inform.kz/ru/nasledie-velikogo-uchitelya-ibraya-altynsarina-aktual-no-i-segodnya-zasluzhennyu-deyatel-kul-tury-rk-g-kasymzhanova_a2420663 (дата обращения: 10.12.2019).
3. Нуртазина А.А. И.Алтынсарин: миссия учителя // Вестник «Өрлеу» kst. 3 (13) / 2016 г. 37 с.
4. Таранда Н.А. Творчество И.Алтынсарина как воплощение идей народной педагогики в системе дошкольного и начального образования // Вестник «Өрлеу» kst. 3(13) / 2016 г. 315 с.
5. Академия наук Казахской ССР. Собрание сочинений в трех томах. Том №II. – Алма – Ата: Издательство «Наука» Казахской ССР, 1976 г. 423 с.

ӘОЖ 37.034

ЫБЫРАЙ АЛТЫНСАРИН МЕН СПАНДИЯР КӨБЕЕВТИҢ БІЛІМ БЕРУ ЖОЛЫНДАҒЫ АҒАРТУШЫЛЫҚ ИДЕЯЛАРЫНЫҢ ОҚУ МЕН ТӘРБИЕЛЕУДЕГІ ҮНДЕСТІК

Алғалиева Гулжанат Султанқызы
қазақ тілі мен әдебиеті пән мұғалімі, педагог – сарапшы
Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасы
«Боровской облыстық санаторлық мектеп – интернаты» КММ
Боровской селосы, Қазақстан
E-mail: gulzhanatalgalieva@mail.ru

Аңдатпа

Өзектілігі: Қазақ елінің Ыбырай Алтынсарин мен Спандияр Көбеевтің қазақ балалар әдебиетіне қосқан үлесінің қазіргі білім саласындағы орны, шығармашылықтары мен еңбектерінің әр балаға қолжетімдігін арттыру. Ыбырай мен Спандияр Көбеевтің білім беру жолындағы ұқсастықтар, еліміздің білім беру жүйесіне қосқан үлесі. Мақсаты: Ыбырай Алтынсарин мен Спандияр Көбеев шығармалары, аудармалары арқылы білім беру саласындағы тәрбие жүйесінің бірізділігі, жеке тұлғаны еңбекке, қазақстандық патриотизмге тәрбиелеу.

***Түйінді сөздер:** тұлға, педагог, тәрбие, құндылық, ағартушы.*

Аннотация

Актуальность: вклад деятелей казахского народа Ибрая Алтынсарина и Спандияра Кобеева в казахскую детскую литературу, доступность творчества и труда деятелей. Сходство Ибрая Алтынсарина и Спандияра Кобеева в просветительском пути, вклад в систему образования страны. Цель: определить последовательность воспитательной систему в сфере образования, пути воспитания личности к труду, казахстанскому патриотизму через произведения, переводы Ибрая Алтынсарина и Спандияра Кобеева.

***Ключевые слова:** личность, педагог, воспитание, ценность, просветитель.*

Abstract

Relevance: the contribution of figures of the Kazakh people Ibray Altynsarina and Spandiyar Kobeyev to the Kazakh children's literature, the accessibility of creativity and work of figures. The similarity of Ibray Altynsarina and Spandiyar Kobeyev in the educational path, contribution to the country's educational system. Objective: to determine the sequence of the educational system in the field of education, the ways of educating a person to work, Kazakh patriotism through the works, translations of Ibray Altynsarina and Spandiyar Kobeyev.

***Key words:** personality, teacher, education, value, educator.*

Қазақ халқының VI–VIII ғасырлардағы орхон – енисей ежелгі жазба ескерткіштерінен бүгінгі күнге дейінгі тамыры тереңге кеткен бай рухани мұрасы бар. Қазақстан – қыран қанаттарының өлкесі. Шынында да, ол сұр Каспийден Алтай тауларына дейін Орал жотасынан биік Алатауға дейінгі аумақты алып жатыр. Атам Қазақ жер бай болса, халық та бай дейді. Қазақтарда, ұлы дала тұрғындарында, яғни бізде – ғасырлар бойына жалғасқан орасан зор біртұтас аумақ, біртұтас тіл және біртұтас ұлттық мәдениет болған. Қазақ халқы фольклорға бай, онда халық педагогикасы мен

көшпенділердің халық психологиясының нюанстарының барлық реңктері шоғырланған. Осы жерде қазақ даласының ұлы Ұлы Ыбырай Алтынсарин мен Спандияр Көбеевті тілге тиек еткім келіп отыр.

Алтынсарин Қазақстан тарихына көрнекті ағартушы, педагог, ақын, қоғам қайраткері ретінде енді. *Өз халқына шексіз қызмет еткені үшін Н.Ә.Назарбаев Ыбырай Алтынсаринді Қазақстанның халық ағарту саласының тұңғыш ағартушысы деп атаған.*

Өзінің ағартушылық – педагогикалық қызметінде Ы.Алтынсарин мен Көбеев тұлғаны адамгершілік негіздерімен тәрбиелеуге көп көңіл бөледі.

Ы.Алтынсариннің педагогикалық еңбектері халық білімі мен мектеп ісінің даму тарихымен байланысты мәселелерді өзірлеуге және қазақ халқының мәдениетін дамытуға, халық педагогикасы саласына арналды. [1, б. 19] Ы.Алтынсарин педагогика мұраларының негізгі идеяларының бірі – адамның өзара қарым – қатынасы, жастарды еңбекке баулу. Өзінің барлық педагогикалық теориясында жас жеткіншектердің ұлттық тәрбиесін қалыптастырып, жетілдіруде қазақ халқының ғасырлар бойы тәрбие саласында жиған бай тәжірибесін негізге алу қажет деген пікірді ұстанғандардың бірі – Ыбырай.

Ағартушылықты жақтаушы Ы.Алтынсарин білімді адамның ардақты борышы – балаларға білім беру деп санаған. Оның қазақ балаларын оқытуға деген ынтасы, олардың өз халқына пайдасы тиіп, жетістікке жетулері екінші жақтан қарсылық тудырды. Патшалық әкімшілік төменгі буыннан чиновниктер даярлануын қалады, орыс тілінде іс жүргізу, хатшы, тілмаш, аудармашы патша үкіметінің отарлау саясаты рухына бейімделіп тәрбиелегендерін қалады. Сондықтан олар Алтынсариннің қазақ балаларын орыс тілінде оқытуына қарсылық білдіре қоймайды, бірақ кең көлемде білім беруіне қолдау көрсетпеді. Бір жағынан, өңірлік дінбасылар көпшілікке Ыбырайдың қазақ балаларын орысшалауды арқылы орыс әскеріне дайындап жатыр деді. Алтынсарин шын мәнінде надандыққа, діншілдікке, ескі салтқа ислам дінін өз мақсаттарына пайдаланған патшалық идеологияға, «магометке сүйене, ақ патшаның құлы болыңдар» дегендерге қарсы шықты. Шалғай түкпірде мектеп ашу жұмысының қиыншылықтарына қарамастан, ағартушылық идеялармен қанағаттанған Ы.Алтынсарин көздеген мақсатына кірісті. Ауыл – ауылды аралап, халыққа кәсіптік білімнің маңызы мен мақсатын түсіндірді. Халықтан жиналған қаражатқа мектеп үйін салуды қолға алды. Торғайда, Елек қорғанында, Ырғызда, Ақтөбеде орыс – қазақ мектептерін ашты. Қазақ қыздары үшін Ырғызда жанында интернаты бар мектеп аштырды. «Бізге ең ауыр, жауапты кезең кез келіп отыр: бұл кезеңде біз бәрін жаңадан бастап жасауымыз керек, осы жаңалықтың бәрін қараңғы халықтың арасына енгізіп, күшіміздің келгенінше, біліміздің жеткенінше, олардың көзін ашуымыз керек. Сол себепті мен ел аралап, қоғамнан және әр түрлі қоғамдық уездерден, облыстық болыстардан ақша сұрап жүрмін. Оның ынтасының арқасында 7 бастауыш мектеп, 4 екіластық қазақ балаларына арналған училище, сонымен қатар қыздарға арналған орыс – қазақ мектебі ашылды. 1883 жылы Орскіде қазақ мұғалімдер семинариясы ашылды. Ы.Алтынсарин зиялы халық мектептерін ашып қана қойған жоқ, сонымен бірге балаларды тәрбиелеуге арналған кітаптар жазды.

Ы.Алтынсарин мұғалім мамандығы ең керемет, бірақ сонымен бірге ең қиын мамандықтардың бірі деп есептеді. Ағартушы жастарды оқу – білім, өнерге үндегенде құрғақ насихатқа ұрынбайды, айтпақ пікірін оқушы зердесіне сіңіру үшін әр түрлі ұстаздық амал тәсілдерді қолданады. Ыбырай бұрынғы Халифаттық дәуірдегі оқыту әдісінен айрылып қалған, ғылым үйретпейтін, балаларды ойлануға мұрша бермейтін моллалардың ұрып миға кіргізу мен жаттау жолынан қашып, орыс ғылымы арқылы нағыз ғылымды үйрету жолын ұстанды. Ыбырайдың осы көзқарасын өзінің оқулықтарынан да анық байқауға болады.

Ы.Алтынсарин ұйымдастырған оқу орындары сапасы жағынан сол кезеңдегі озық орыс оқу орындарымен иық теңестіре алды.

Сауатты халық, білімді ел болу үшін Ы.Алтынсарин бірінші кезекке мұғалімді қойды. Ол жөнінде өзі былай дейді: «Халық мектебі үшін басты тұлға – мұғалім, ең тамаша деген педагогикалық басшылық, ең жомарт деген мемлекеттік жарлық та, тыңғылықты педагогикалық бақылау да онымен теңесе алмайды» [4, б. 170], – деп, мұғалімге баса назар аударады.

Ұлы педагог Ы.Алтынсарин оқушыға өзге тілді үйрету туралы өз тәжірибесінен біраз ғылыми ойлар айтады. Ол орыс тілі пәнінің мұғалімі қазақша білуі керек, ал, өз кезегінде қазақ тілі пәнінің мұғалімі орыс тілін білуі шарт деп есептейді. Яғни, оқушыларға тіл үйретерде өзі де сол аудиторияның тілін біліп, сол тілде сөйлей білуі маңызды. Себебі, сол халықтың тілін білмесең, мұғалімге тіл үйрету қиынға соғары анық.

Әдістемеші – ғалым Ы.Алтынсарин оқу ісіндегі тұтастық пен бір жүйелілікке де мән берді. Бір мұғалімге жазған хатында: «Әрбір мектепте орыс тілін, жаратылыстану, жағрапия мен тарихты оқыту бір жүйеге, бір басшылыққа бағынуы керек... оқыту ісінде жүйе болмаса мұғалім бірден – бір пәнді дұрыс тұтас оқыта алмайды. Мұндай мұғалімдер шәкірттерін дұрыс жолдан адастырады», – деп өзінің әдістемесімен бөліскен.

Ыбырай Алтынсарыұлы 1876 ж. Н.И.Ильминскийге жазған хатында «Қазақ хрестоматиясына» байланысты: «Татар тілінде жазылған оқулықтардан құтылу үшін, қазақ тілінде оқуға арналған кітабымды кеше ғана бастадым. Мен оқулыққа мысалдарды енгізгім келмейді, себебі қатаң тұрмыста

өскен қазақтарға бұдан гөрі мәндірек әңгімелер болғанын құп көрдім. Мысалдарды (басня) қазақ балалары оқығысы келмейді, оқыса да ата – аналары: сауысқан мен қарға сөйлесе ма екен?» деп күлетінін өз тәжірибемнен білемін» [2, б. 172], – деп жазады. Ы.Алтынсарин өз оқулықтарындағы мәтіндерді неғұрлым қазақ оқушысының ұғым – түсінігіне сай ете отырып, оқушының ұлттық психологиялық ерекшелігін басты назарда ұстады.

Қостанай облысы Қазақстанға көптеген көрнекті адамдарды берді. Солардың бірі педагог және ағартушы Спандияр Көбеевті еске алғым келеді. Жеке тұлға, менің ойымша, бағаланбаған және ұмытылған. Ұлы ұстаздың Спандияр Көбеевке әсері соншалықты күшті болғаны соншалық, педагогикалық қызметте ол Ыбырай Алтынсариннің идеяларын ұстанды.

Көбеев мұғалім мен оқушымен тікелей байланыс орнату қажеттілігін қорғады. Осы байланыс арқылы ол қазіргі педагогика ғылымында мұғалім мен оқушының өзара әрекеттесуі деп аталатын нәрсені түсінді. Тығыз байланыс үшін ол қарапайым әдістемелік әдістерді қолдануға кеңес берді және жаңа материалды түсіндіруді ең қол жетімді тілде жүргізуге кеңес берді. Ол тек осындай өзара әрекеттесу арқылы мұғалім оқушының білімін, оның дамуын толық бағалай алады деп сенді. Бүгін біздің еліміздегі білім беру жүйесін дүр сілкіндіретін модернизацияның арқасында біз мұғалім мен оқушы арасында көбірек кедергілер пайда болатынына келдік.

Спандияр Көбеев мұғалімнің оқушымен жеке жұмысының жақтаушысы болды. Осыған байланысты ол оқушылардың білімді әр түрлі жолмен игеретінін байқайды, сондықтан мұғалім әрқайсысына көзқарас таңдауға міндетті. Ескі мектепте жеке көзқарас принципі өте белсенді енгізілді. Қазір, менің ойымша, бұл қағида әлеуметтік – элиталық сипатта. Дарынды мектеп оқушыларына көбірек көңіл бөлінеді. Олар үшін арнайы білім беру ұйымдары құрылады: «Дарын», «Назарбаев Зияткерлік мектептері», «Білім инновациялық лицейлері», «Мектеп – гимназиялары». Ал бұқаралық мектепке аз назар аударылады. Сонымен қатар, Көбеев оқытуды даралау туралы айта отырып, бұқаралық мектептің жұмысын атап өтті.

Спандияр Көбеев педагогикалық үдеріс ел азаматын қалыптастыруға тиіс екеніне сенімді болды. Ол өз мектебінде қазақстандық патриотизмді қалыптастыруға бағытталған тәрбие жұмысының жүйесін құрды. Оның оқу орнына келгендер ерекше атмосфераны, азаматтық рухты атап өтті. Сөзбе – сөз әрбір оқушы қоғамға пайда әкелуге ынталы болды. Сонымен қатар, Көбеев мамандық алуға көп көңіл бөлді. Мектеп түлектері жүргізуші, тракторшы, аспаз, бухгалтер мамандықтарын иеленді. Қазіргі мектеп те түлектерге еңбек нарығында өздерін сенімді сезіну үшін кейбір мамандықтардың қарапайым негіздерін беруі керек.

Көбеевтің тұлғасы соншалықты күшті болды, ол XIX ғасырда айтқан идеялары әлі де өзекті. Бірақ Спандияр Көбеевтің көптеген өсиеттері осы уақытқа дейін орындалмағанын мойындауымыз керек. Отандық білім беруді жаңғырта отырып, біз бұл баға жетпес мұра туралы ұмытпауымыз керек.

Мұғалімі сияқты Көбеев педагогикалық қызметті әдеби еңбекпен ұштастырды. Спандияр Көбеев Иван Крыловтың ертегілерін аударудан бастады. Бұл аудармалар басқа ақындардың аудармаларымен және «Отан» түпнұсқа өлеңімен бірге 1910 жылы қазанда шыққан жазушының алғашқы кітабын құрады. Екі жылдан кейін Көбеев К.Ушинскийдің «туған сөз» оқулығына еліктеп, қазақ мектептерінде оқуға арналған «үлгілі бала» хрестоматиясын шығарады. Кітапқа Л.Н.Толстой, К.Д.Ушинский, ертегілерінің балалар әңгімелерінің аудармалары кірді.

Ы.Алтынсарин мен С.Көбеевтің еңбек процесінің бала тәрбиесіндегі ерекше маңызын көре біледі. Сондықтан көптеген әңгімелерінің идеясы Абай айтқандай «Еңбек етсең ерінбей, тояды қарның тіленбей» деген қағиданың төңірегінде топтасқан. Өнерді үйрен, үйрен де жирен деп санаған халқымыз ұл қыздарының оң қолынан өнер тамған шебер болуына да мән берген. Халқы үшін жар құлағы жастыққа тимей, оқу – ағарту жолында аянбай еңбек еткен педагогтарымыздың ғылыми және әдеби еңбектерінің бүгінгі жастарға берер ғибраты мол асыл мұра.

Ыбырай Алтынсарин мен Спандияр Көбеев – өз халқының талантты ұлы, ұлт мақтанышы. Олар қазақ халқының мәдениетін дамытуға үлкен үлес қосты, еңбектері мен барлық шығармашылығы тарихымыздың алтын қорына еніп, кейінгі ұрпаққа сарқылмас бай мұра қалдырды. Қазақ халқының жадында игі істерімен ұлы тұлға болып қалды. Мен олардың шығармалары, аудармалары әр оқырманға қолжетімді болғанын, сирек мұрағаттық материалдарының жарияланғанын қалаймын, ал жас ұрпақ талантты ақын мен аудармашылардың жұмысын ризашылықпен зерттей отырып, шығармаларынан үлгі алса екен деймін. Педагогтардың қазақ халқына білім беру тарихындағы маңызы өте зор. Біз Алтынсарин мен оның шәкірті Көбеевтің игі істері үшін құрмет көрсетеміз.

Әдебиеттер тізімі:

1. Сүйіншәлиев Х. Қазақ әдебиетінің тарихы: Оқулық. Алматы: Санат, 1997 ж. 859 б.
2. Мәдібай Қ. Үміт еткен көзімнің нұры балам... // Қазақ әдебиеті. 2009 ж. 31 шілде. №3 (3144). 6 б.
3. Қазақ Совет энциклопедиясы. 11–т. / Бас ред. М.Қ.Қаратаев. Алматы: Қазақ Совет энцикл. Бас ред., 92 б.
4. Сәтбекова А. Қазақ мектебінің тағдырын ұлт тағдырынан бөле – жара қарауға болмайды // Аңыз адам: Жұлдыздар отбасы. 2013. №17 (77). 36, 37 б.
5. Ыбырай Алтынсарин тағлымы. Құраст.: Жармұхамедов М. Алматы, 1991 ж.